

Finnish A: literature – Standard level – Paper 1
Finnois A : littérature – Niveau moyen – Épreuve 1
Finés A: literatura – Nivel medio – Prueba 1

Wednesday 4 May 2016 (afternoon)
Mercredi 4 mai 2016 (après-midi)
Miércoles 4 de mayo de 2016 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d'un seul des passages. Les deux questions d'orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Kirjoita opastettu analyysi **jommastakummasta** tekstistä. Vastauksesi tulee kohdistua kumpaankin esitettyyn kysymykseen.

1.

Hanki hohti valkeana. Vanhan lumen päälle oli viisitoista minuuttia sitten satanut uusi, puhdas ja pehmeä kerros. Viisitoista minuuttia sitten kaikki oli ollut vielä mahdollista. Maailma oli näyttänyt kauniilta ja tulevaisuus oli häivähtänyt jossain edessäpäin valoisampana, rauhallisempana ja vapaampana. Tulevaisuus, jonka takia kannatti ottaa hurja riski, jättää kaikki yhden kortin varaan, yrittää riuhtaista itsensä irti kerralla.

Viisitoista minuuttia sitten kevyt, untuvainen pakkaslumisade oli levittänyt vanhan hangen päälle ohuen höyhenpeiton. Sitten se oli lakannut yhtä äkisti kuin oli alkanutkin, ja pilvien lomasta oli pilkahtanut auringonsäde. Niin kaunista päivää oli tuskin nähty koko talvena.

Nyt valkeaan sekoittui hetki hetkeltä enemmän punaista. Se levisi, valtasi alaa, hiipi eteenpäin lumikiteitä pitkin ja värjäsi ne edetessään. Osa punaisesta oli lennähtänyt kauemmas hangelle täpliksi. Se oli niin helakan väristä, että olisi varmasti kirkunut punaisuuttaan, jos sillä olisi ollut ääni.

Natalia Smirnova tuijotti ruskeilla silmillään punaisten pisaroiden täplittämää lunta näkemättä mitään. Hän ei ajatellut mitään. Hän ei toivonut mitään. Hän ei pelännyt mitään.

Kymmenen minuuttia aikaisemmin Natalia oli toivonut ja pelännyt enemmän kuin koskaan elämässään. Hän oli tunkenut vapisevin käsin seteleitä aitoon Louis Vuittonin* käsilaukkuunsa. Hän oli kuulostellut koko ajan pienintäkin risahdusta. Hän oli yrittänyt rauhoittua ja selittää itselleen, ettei ollut mitään hätää. Hänhän oli suunnitellut kaiken. Samalla hän oli tiennyt, ettei mikään suunnitelma ollut täysin varma. Koko kuukausien ajan huolellisesti mietitty rakennelma voisi kaatua ja hajota heikosta tönäisystä.

Laukussa oli ollut passi ja lentolippu Moskovaan. Muuta hän ei ollut ottamassa mukaansa. Moskovan lentokentällä veli odottaisi häntä vuokratun auton kanssa. Veli ajaisi hänet satojen kilometrien päähän mökkiin, jonka olemassaolosta tiesi vain muutama. Siellä häntä odottaisivat äiti ja kolmevuotias Olga, hänen oma pieni tyttänsä, jota hän ei ollut nähnyt yli vuoteen. Mahtaisiko tyttö edes muistaa häntä? Heillä olisi aikaa tutustua uudestaan toisiinsa, kun he piilottelisivat mökissä kuukauden tai kaksi. Niin kauan, että hän voisi uskoa olevansa turvassa. Niin kauan, että hänet olisi unohdettu.

Natalia oli vaientanut päästään itsepintaisen äänen, joka oli inttänyt, ettei häntä unohdettaisi. Ettei hänen annettaisi kadota. Hän oli vakuutellut itselleen, ettei hän ollut niin tärkeä ja että hänen tilalleen saataisiin hetkessä joku toinen. Eivät he jaksaisi nähdä vaivaa kaivaakseen hänet piilopaikastaan.

Aina välillä näissä hommissa katosi joku. Ja hänen mukanaan rahaa. Se kuului bisneksen riskeihin, se oli ikään kuin väistämätöntä hävikkiä, aivan kuin ruokakaupassa pilaantuvat hedelmät, jotka oli pakko heittää roskiin.

Natalia ei ollut laskenut rahoja. Hän oli vain sullonut niitä laukkuunsa mahdollisimman paljon. Osa seteleistä oli rypistynyt, mutta sillä ei ollut merkitystä. Ryppyinen viidensadan euron seteli oli ihan yhtä kelvollinen raha kuin sileäkin. Sillä sai ostettua kolmen kuukauden ruuat, jopa neljän, jos oli oikein tarkka ja sopivasti kitsas. Sillä sai maksettua yhden ihmisen pysymään hiljaa tarpeeksi pitkän ajan. Viisisataa euroa oli monelle salaisuuden hinta.

Salla Simukka, *Punainen kuin veri* (2013)

* Louis Vuitton: on vuonna 1854 perustettu ranskalainen muotiyritys, joka sai nimensä perustajansa Louis Vuittonin (1821–1892) mukaan. Vuitton loi maineensa laukusuunnittelijana. Nykyisin Louis Vuitton -laukut ovat hyvin kalliita statussymboleita ja suosittuja etenkin muotimaailmassa.

- (a) Mitä vihjeitä katkelma tarjoaa Natalia Smirnovan kohtalosta, ja millaisia merkityksiä niihin liittyy?
- (b) Millä tavalla toiston ja ympäristön kuvauksen avulla luodaan tunnelmaa romaanikatkelmaan?

2.

Häviön jälkeen

Isoiksi kirjekuoriksi jäätyneet lakanat kangistelevat narulla
kuin lihakset pakkasella. Lipsun kotiin ilman lusikkaa.

5 Sormista lähti tunto ensimmäisellä kilometrillä,
viima repi korvia. Näin harhoja huopikkaista,
hämäriä kuvia punaisista ja kumipohjaisista.

Tänä iltana se tapahtuu: karkaan peikon matkaan,
ei mitään menetettävää. Jäljellä heittäytyminen,
uskallus ja uhma. Valehtelu.

10 Valhe saa olla valkopyykinä puhtaampi nyt kun kirjoitan
ohjeet ikkunasta hankeen hyppäävälle jääkeijulle
jonka kuuluisi nukkua peiton alla.
Valitse oikea reitti ja pue villahousut, etteivät reitesijäädy.

15 Peikko odottaa liiterin takana posket täynnä kirsikkaa.
Rohtunein huulin vilahdamme pensasaidan läpi.
Hoipumme ja narskumme.

Eivät kai tähdet muutu hiutaleiksi vielä tänä yönä?

Lumi paljastaisi askelmerkit, viattomat tuomittaisiin.

Kirsti Kuronen, *Suksin. Runoraapaleita* (2014)

- (a) Miksi ja millä tavalla runo liikkuu reaali maailman ulkopuolelle?
- (b) Mitä runon metaforat paljastavat runon minän ajatuksista ja tunteista?
-